COP29 Baku Azerbaijan

Yaşıl dünya naminə həmrəy olaq!

COP29-un "Sülh və İqlim Təşəbbüsü" liderlər qrupu, Azərbaycan, Misir, Almaniya, İtaliya, Uqanda və Böyük Britaniyadır, bu da əhatə edir və iqlim dəyişikliyi, təhlükəsizlik və dayanıqlı inkişaf problemlərinin həlli üçün geniş coğrafi və siyasi koalisiyanı təmsil edir. Bu ölkələr qlobal iqlim məqsədlərinə çatmaq, sülhü qorumaq, ekoloji və sosial problemlərin yaratdığı münaqişələrin qarşısını almaq üçün birgə çalışırlar.

COP - İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyası insanın iqlim mühitinə təhlükəli müdaxiləsinin qarşısını almaq məqsədilə 1992-ci ilin iyununda Rio-de-Janeyro şəhərində keçirilmiş Yer Sammitində imzalanmış sazişdir. COP (Conference of Parties) abreviaturunun ingilis dilindən tərcüməsi Tərəflər Konfransı deməkdir. Tərəflərin Konfransı İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının icrasına nəzarət edən ali qərarverici orqandır. Bu Konvensiyaya üzv olan 190-dan çox ölkə var.

Ötən il dekabrın 11-də Dubayda COP28-in plenar iclasında COP29-un bu il Azərbaycanda keçirilməsi haqqında qərar qəbul olunub.

COP29: Gələcək naminə həmrəylik, sülh və iqlim təşəbbüsləri

Azərbaycan: Ev sahibi ölkə kimi Azərbaycan COP29-da Cənubi Qafqazda regional aləmdə aparıcı rol oynayır. Ölkə ekosistemlərin bərpası, torpaqların deqradasiyası ilə mübarizə, istixana qazı tullantılarının azaldılması və iqlim dəyişikliyindən təsirlənən icmaların dəstəklənməsi kimi ekoloji problemlərin həlli üçün qonşu dövlətlərin səylərini birləşdirməyə çalışır. Azərbaycan, həmçinin bərpa olunanenerji və ekoturizmin inkişafı kimi ekoloji layihələr vasitəsilə sülhün möhkəmləndirilməsi təşəbbüslərini göstərir ki, bu da regionda sabitliyə töhfə verir.

Misir: COP27-nin uğurlu keçirilməsindən sonra Misir Afrika iqlim gündəmində əhəmiyyətli dövlət olaraq qalır. Misir inkişaf edən və inkişaf etmiş ölkələr arasında vasitəçi kimi çıxış edir, iqlim ədalətini təşviq edir və Afrika üçün iqlim maliyyəsinin artırılmasına çağırır. Misir, həmçinin iqlim dəyişikliyinə uyğunlaşma məsələlərinə, xüsusən də Nil çayına bağlı olan ölkələr üçün vacib olan su resurslarına diqqət yetirir. Misirin rolu beynəlxalq əməkdaşlığı gücləndirmək və iqlim münaqişələrinin qarşısını almaq və sülhü qorumaqdır.

Almaniya: Almaniya iqlim diplomatiyası və "yaşıl" iqtisadiyyat sahəsində tanınmış liderdir. Ölkə aşağıkarbonlu iqtisadiyyata keçid zamanı sosial ədaləti təmin etmək məqsədi daşıyan "Ədalətli Keçid" (Just Transition) konsepsiyasını fəal şəkildə davam etdirir. Almaniya, həmçinin inkişaf etməkdə olan ölkələr və həssas iqtisadiyyata malik ölkələr üçün iqlim maliyyələşdirilməsinə əhəmiyyətli vəsait ayırır. "Sülh və İqlim Təşəbbüsü" çərçivəsində Almaniya davamlı inkişaf və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizənin beynəlxalq təhlükəsizliyin və gələcək münaqişələrin qarşısının alınmasında lider mövqedə dayanır.

İtaliya: Avropanın aparıcı ölkələrindən biri olaraq İtaliya iqlim diplomatiyası məqsədlərini dəstəkləyir, emissiyaların azaldılmasına və bərpaolunan enerji mənbələrinə keçidə diqqət yetirir. İtaliya, həmçinin davamlı inkişaf və ədalətli keçid layihələri çərçivəsində inkişaf edən ölkələrlə əməkdaşlıq edir. COP29-da İtaliya sənayenin dekarbonizasiyası və iş yerlərinin yaradılmasına və dünyanın müxtəlif bölgələrində sabitliyə töhfə verən "yaşıl texnologiya"ların inkişafı layihələrini fəal şəkildə təşviq edir.

Uqanda: Uqanda quraqlıq, daşqınlar və ərzaq çatışmazlığı kimi iqlim dəyişikliyinin nəticələrindən əziyyət çəkən Afrika ölkələrinin maraqlarını təmsil edir. Uqandanın "Sülh və İqlim Təşəbbüsü"ndə iştirakı iqlim risklərinə qarşı ən həssas olan ölkələrin dəstəyinin vacibliyini göstərir. Uqanda iqlim dəyişikliyinə uyğunlaşmaq, kənd təsərrüfatını inkişaf etdirmək, təbii ehtiyatlardan davamlı istifadə etmək və ekosistemləri qorumaq üçün beynəlxalq yardımın gücləndirilməsi təşəbbüslərini irəli sürür. Afrika ölkələri üçün sabit iqlim idarəçiliyi resurs çatışmazlığı və miqrasiya ilə bağlı münaqişələrin qarşısının alınmasının açarıdır.

Böyük Britaniya: COP26-nın Qlazqoda keçirilməsindən sonra Böyük Britaniya qlobal iqlim siyasətində vacib rol oynamağa davam edir. Ölkə qlobal emissiyaların azaldılması, bərpaolunan enerji mənbələrinə keçid və iqlim dayanıqlığının artırılması üçün fəal şəkildə çalışır. Böyük Britaniya, həmçinin iqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizədə inkişaf etməkdə olan ölkələri dəstəkləyən iqlim maliyyələşdirməsi üzrə ən böyük donor ölkələrdən biridir. COP29-da Böyük Britaniya beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsinə və iqlim münaqişələrinin qarşısının alınmasına çalışır.

COP29-un "Sülh və İqlim Təşəbbüsü"nün əsas fəaliyyət istiqamətləri iqlim və təhlükəsizlik, ədalətli keçid və davamlı inkişaf, iqlim ədaləti və maliyyələşdirmə, regional və qlobal sülhməramlı proseslərin möhkəmləndirilməsi kimi sahələrə yönəlib. İqlim dəyişikliyi getdikcə sosial, iqtisadi və siyasi münaqişələri dərinləşdirə biləcək bir amil kimi nəzərdən keçirilir. Məsələn, quraqlıqlar, daşqınlar və digər iqlim dəyişikliyindən qaynaqlanan su və ərzaq resurslarının çatışmazlığı miqrasiya, resurslar uğrunda rəqabətin güclənməsi və münaqişələrin dərinləşməsi ilə nəticələnə bilər. Təşəbbüs belə vəziyyətlərin qarşısını almaq üçün həll yollarının tapılmasına, həssas regionların beynəlxalq əməkdaşlıq və maliyyə dəstəyi ilə dəstəklənməsinə yönəlmişdir.

"Ədalətli Keçid" çərçivəsində bütün ölkələr üçün aşağı karbonlu iqtisadiyyata keçid prosesində bərabər imkanların təmin edilməsi, insan hüquqları və əmək hüquqlarının qorunması diqqət mərkəzindədir. Liderlər qrupu bu prinsipləri fəal şəkildə təşviq edir ki, iqlim dəyişikliyi prosesində sosial və iqtisadi ədalətsizliklərin qarşısı alınsın.

Liderlər qrupuna daxil olan dövlətlər qarşılarına inkişaf etməkdə olan ölkələrin iqlim dəyişikliyinə uyğunlaşması və onun nəticələrinin yumşaldılması üçün maliyyələşdirməyə çıxışı təmin etmək vəzifəsini qoyurlar. İqlim maliyyələşdirilməsinin artırılması və texnologiyaların ötürülməsi iqlim siyasətinin uğuru üçün əsas amil hesab olunur.

"Sülh və İqlim Təşəbbüsü"nün məqsədlərindən biri qlobal və regional səviyyədə sülhməramlı proseslərə iqlim həllərinin inteqrasiyasıdır. Bu, resursların davamlı idarə edilməsi, ekosistemlərin bərpası və ekoloji təhlükəsizliyin təmin edilməsi strategiyalarının işlənib hazırlanmasını əhatə edir.

Gülşən AXUNDOVA,
Qadın, İnkişaf, Gələcək İctimai Birliyinin sədri,
COP29 Təşkilat Komitəsinin üzvü.